SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 205. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 28, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 28-го ЖОВТНЯ 1994. Ч. 205. РІК CI

ДЕРЖАВНОЮ ОФІЦІЙНОЮ МОВОЮ В УКРАЇНІ БУДЕ УКРАЇНСЬКА, — ЗАПЕВНЯЄ ПРЕЗИДЕНТ

Бервин, Ілл. (ог). — У відповідь на листа від 49-го з'їзду Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков у ЗСА, підписаного пастором Олексою Гарбузюком, Президент України Леонід Кучма у своєму листі з 21-го жовтня запевняє, що „державною офіційною мовою в Україні залишатиметься українська мова". У своїй відповіді Президент України пише:

„Вельмишановний пане пасторе!

З почуттям душевного задоволення прочитав Вашого листа.

Хочу висловити Вам особисто, Об'єднанню Українських Євангельсько-Баптистських Церков у ЗСА щиру вдячність за привітання з нагоди 3-ої річниці незалежности України, за теплі слова побажань на мою адресу і народу молодої держави, про яку Ви так зворушливо опікуєтесь.

Дуже приємно відчувати, що американські християни, для багатьох з яких Україна є землею предків, підтримують її в цей нелегкий для неї час економічних перетворень, утвердження демократії і державности.

Віра не визнає кордонів, вона єднає людей навколо світлих ідеалів миру і злагоди, спонукуючи їх простягти руки один одному в ім'я добра.

Хочу запевнити Вас, що керівництво України сповнене бажання і рішучости подолати труднощі на шляху перебудови власної незалежної держави, докладатиме всіх можливих зусиль для поліпшення життя народу та розвитку демократії. При цьому враховуватимуться інтереси всіх громадян України незалежно від їх національности, політичних чи релігійних переконань. Звичайно ж, державною офіційною мовою в Україні залишатиметься українська мова.

З моменту набуття своєї довгоочікуваної незалежности наша держава дотримуватиметься загальновизнаних принципів свободи совісти. Євангельські християни-баптисти в Україні, які об'єдналися в більш, як 1,300 організацій, вільно сповідують ідеали добра, чуйности і поваги до людини, її повсякденних турбот і сподівань.

Це має стати найвищим покликанням і обов'язком кожного, хто вболіває сьогодні за долю України, нинішню і майбутню. Вона в нас одна!

Бажаю миру, добра і всіляких успіхів Вам і Вашому об'єднанню у великій благородній праці в ім'я нашої славної матері України.

З повагою, Леонід Кучма".

ЗУСТРІЧІ В КАНАДІ ПРИНОСЯТЬ УСПІХИ

Київ (УНІАР). — Тривають відвідини Президента України Леоніда Кучми до Канади. Українська делегація була гостем канадського парляменту, Президент Л. Кучма мав зустріч зі спікером Палати громад Гербертом Параном та спікером Сентату Роміро Лебланко. Відбулася також зустріч з прем'єр-міністром Канади Жаном Кретієном. Переговори завершилися підписанням договору про співпрацю і дружбу між Канадою й Україною, угоди про взаємний захист інвестицій та про запобігання подвійного оподаткування.

Уряд Канади повідомив, що в рамках технічної допомоги Україні виділено 23 міл. кан. дол. Ще 20 мільйонів кан. дол. виділено як кредити.

Завершуючи своє перебування у столиці Канади Оттаві, Президент України спільно з Рамоном Гнатишином посадив дерево в резиденції генерал-губернатора. Л. Кучма також поклав вінок до національного пам'ятника жертвам війн на площі конфедерації в Оттаві.

По закінченні офіційних зустрічей, Президент України прубув до Торонто, де зустрівся з українською громадою. У своєму виступі він пообіцяв дбати про відродження української мови і культури, що предстваники діяспори зустріли гучними оплесками.

Представники української діяспори оголосили, що будинок, який вони раніше придбали для української амбасади, тепер передають у повну власність України.

Затверджено склад конституційної комісії

Київ (УНІАР). — Тут 21-го жовтня сесія Верховної Ради України затвердила кошторис Національного Банку України: доходів 44 трильйони 334 більйони і 500 мільйонів карбованців; видатків — така ж сума. Далі депутати ратифікували угоду між Україною і В'єтнамом про заохочення і захист інвестицій.

Наприкінці пленарного засідання поіменним голосуванням затверджено комісію для опрацювання проєкту нової конституції України. До комісії увійшли: Антон Бутейко від групи „Центр", Володимир Буткевич від групи „Центр" і „Реформи", Сергій Головатий від фракції „Реформи", Сергій Гмиря від фракції „Комуністи", Сергій Довгань від фракції „Аграрії", Іван Заєць від фракції „Рух", Анатолій Карпов від Міжреґіональної Депутатської Групи, Анатолій Косолапов від фракції „Аграрії", Михайло Костицький від фракції „Державність", Володимир Марченко від фракції „Соціялісти", Володимир Мойсеєнко від фракції „Комуністи", Сергій Омеліч від фракції „Єдність", Анатолій Пейгалайнен від фракції „Комуністи", Петро Симоненко від фракції „Комуністи", Володимир Стретович від фракцій „Єдність" і „Державність„.

ВШАНУЮТЬ ФІЛАНТРОПА ДЖ. СОРОСА

Ню Йорк.— Український Інститут Америки повідомляє, що головним промовцем на урочистому обіді в честь відомого філантропа, фінансиста, засновника фундації Ренесанс з центром у Києві та відділами у Львові, Дніпропетровському, Донецькому і Симферополі Джорджа Сороса буде перший амбасадор ЗСА до України Роман Попадюк. В музичній частині участь братиме нова зірка Метрополітальної опери тенор Володимир Гришко. Обід відбудеться у неділю, 6-го листопада, в готелі Пляза, 59-та вул. і 5-та аве. Початок о год. 12-ій дня.

Канцлер Г. Коль пробує створити урядову коаліцію

Бонн, Німеччина. — Німецький канцлер Гельмут Коль почав переговори з керівниками Вільної демократичної партії щодо створення урядової опозиції. Спостерігачі годяться в тому, що на цей раз він натрапить на труднощі.

В недавніх парляментарних виборах вільні демократи не мали успіху, діставши в новому складі парляменту тільки 47 місць, хоч перед тим вони мали 78 мандатів. Ці висліди спричинили гострі незгоди всередині партії. Значна частина її керівників вважає, що причиною поразки є відхід вільних демоктатів від багатьох підставових наставлень. Вони вимагають, щоб партія або домоглася від своїх партнерів у коаліції поступок у соціяльній ділянці, або відмовилася від коаліції.

Тим часом поступки для вільних демоктатів були б небезпечними для канцлера Г. Коля. Справа в тому, що , згідно з вислідами виборів, правляча коаліція дістала лише на 10 місць більше, ніж опозиція— 341 мандат. І хоч Г. Колеві досить 337 депутатських голосів, щоб бути переобраним на пост канцлера, процедура таємного голосування може закінчитися неприємною несподіванкою. Спостерігачі передбачають, що Г. Колеві забракне не дорахується щонайменше десяти голосів. Якщо він поступиться перед вільними демократами і змінить плятформу, то втратить голоси ультраправих депутатів у власній партії, а якщо не поступиться, то забальотувати його легко зможуть ті ж вільні демократи.

Суперником Г. Коля у боротьбі за пост канцлера напевно знову буде лідер соціял-демократів Рудольф Шарпінґ. Він не розраховує на перемогу, однак має надію, що цей його крок ще більше згуртує опозицію.

Проголошено спонзорів програми Сі-Бі-Ес

Ню Йорк (УККА-УАКР). — Український Конгресовий Комітет Америки і Українська Американська Координаційна Рада доводять до відома української громади в ЗСА та її друзів, що спонзорами анти-українського расистського репортажу в програмі „60 хвилин" були Democratic State Committee for Cuomo (212) 754-1994 та телефонічна компанія Sprint (913) 624-6000. Закликається всю українську громаду та її друзів телефонувати до вище згаданих інституцій з висловом обурення та розчарування в їх підтримці расистської програми. Більш того, радиться всім перевірити свої погляди під час виборів 8-го листопада і при виборі телефонічних компаній для обслуг.

ІЗРАЇЛЬ І ЙОРДАНІЯ ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР

Прем'єр І. Рабін і король Гуссейн вітаються перед підписанням договору. Посередині — президент Б. Клінтон.

Арава, Ізраїль-Йорданія. — Тут у середу, 26-го жовтня, президент ЗСА Билл Клінтон був свідком небуденної події — підписання мирового договору між Ізраїлем і Йорданією після 46-річного воєнного стану.

При участі 4,500 гостей договір миру від Йорданії підписав король Гуссейн, від Ізраїля прем'єр-міністер Їцак Рабін, а президент Билл Клінтон поклав свій підпис для важливости цього моменту, як свідок.

Усі три державні мужі у своїх промовах стверджували, що шлях до цього моменту не був легким, але все ж таки дійшли до мети, хоча дуже часто сумнівалися чи саме вони будуть свідками цього моменту. Нівіть у цей урочистий момент, коли обидві сторони намагаються відсунути старі ворожнечі, вони є свідомі, що досягти миру на Близькому Сході вповні не буде легко, але приклад цих двох країн напевно послужить іншим на шляху до миру.

Звідсіль президент Билл Клінтон поїхав до Амману, столиці Йорданії, де виступив перед парляментом з промовою про цю урочисту подію, висловлюючи крім того побажання майбутніх успіхів від усього американського народу. З Амману Б. Клінтон поїхав до Сирії на зустріч з президентом Гафезом Гассадом.

Відбувся 2-ий Світовий конґрес українських юристів

Київ (УНІАР). — Тут 21-22-го жовтня відбувся 2-ий Світовий конгрес українських юристів, на який прибуло понад 300 делегатів з України, ЗСА, Великобританії, Канади, Франції, Австралії, Арґентини, Параґваю та країн СНД.

Участь у конґресі взяли також понад 100 учасників 2-го всеукраїнського з'їзду суддів та представники правоохоронних органів. З'їзд привітали Президент України Леонід Кучма і голова Верховної Ради Олександер Мороз. Розглянуто питання правних та ринкових реформ, конституційний процес, політично-правні аспекти участи України в европейських процесах тощо.

Конґрес виступив за єдине українське громадянство, єдину державну мову, за зміцнення зв'язків між українськими юристами різних країн і створення єдиної професійної організації юристів України. Учасники конґресу були єдиними в тому, що Конституційна асамблея повинна якнайшвидше підготувати нову демократичну конституцію України. На перехідному етапі вважається за доцільне ухвалити конституційні закони про владу, права людини, утворення Вищого Суду для захисту так званої малої конституції.

Новим президентом Світового Конгресу Українських Юристів обрано народного депутата України Володимира Стретовича.

2-ий Світовий конґрес українських юристів ухвалив резолюцію, у якій висловлено прагнення сприяти становленню по-справжньому демократичної української держави.

Звільнено прокурорів

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 19-го жовтня, Агенство новин повідомило, що Колеґія прокуратури України, заслухавши звіти прокурорів Львівської, Рівненської і Одеської областей, а також східньо-українського транспортового прокурора, про стан прокурорського нагляду за дотриманням законности щодо боротьби зі злочинністю, визнала незадовільною працю цих прокурорів і звільнила їх.

Генеральний прокурор суворо попередив прокурорів про необхідність вжити негайних заходів для виконання закону про боротьбу з організованою злочинністю і закону про запобіжне затримання особи. Прокуратура має зосередити більше зусиль на розслідування злочинів у сфері економіки, банківської системи, приватизації, зовнішньо-економічної діяльности, а також у сфері транспорту.

Розслідується також причини падіння курсу карбованця і законність дій службових осіб, причетних до випуску української гривні. Верховна Рада призначила парляментарну комісію із 15 осіб для перевірки причетности до зловживань народних депутатів. Депутати відкинули пропозицію ввести до комісії колишнього голову НБУ Вадима Гетьмана, який тепер народний депутат України. Щоправда до комісії увійшов Віктор Суслов, якого теж підозрюють у причетності до зловживань.

ХАРКІВ. — Президент України Леонід Кучма висловив готовість посприяти Харківському летовищу у здобутті статусу міжнародного. Про це Л. Кучма має намір поговорити з Президентом ЗСА Билллом Клінтоном під час відвідин ЗСА, оскільки реконструкція летовища потребує 48 міл. дол.

У Відні відбулася конференція для підготови Світового конґресу жінок

Представниця України Л. Виноградова і представниця СФУЖО О. Палюх-Ставнича сидять і радять спільно на конференції ООН у Відні

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Про це, що в 1995 році відбудеться 4-та Світова конференція жіноцтва в Пекіні всім відомо з нашої преси, що містила вже про це інформації. Тепер у жовтні з'їхалися представники 54-ох держав Европи і Північної Америки за ініціятивою ООН до Відня, щоб провести передконгресові наради та винести певні рішення, які будуть представлені в Китаї до загального обговорення. У навечер'я цих нарад три дні мали нагоду на виміну думок та поглядів представники недержавних організацій, які вперше мали змогу спільно обговорити пекучу програму, що стоїть тепер у цілому світі на передовому місці, а це „Жінка в економіці", як і взагалі ролю жінки у світі, що так зміняється з уваги на політичні обставини, зокрема у Східній Европі.

Про ці наради та незвичайно цікаві зустрічі і розмови дає нам інформації делеґатка СФУЖО Оля Ставнича, що саме повернулася з Відня. Вона взяла участь в усіх нарадах, так триденних неурядових представників як відтак урядових представників і, на жаль, була єдиною представницею діяспорних українок, за виїмком перших трьох днів, у нарадах яких брала участь Ірина Спєх з Мюнхену.

Найбільше цікавим на думку О. Ставничої була участь жінок з України, так в делеґації урядовій на наради ініційовані ООН, як і в нарадах неурядових організацій.

В урядовій українській делеґації брали участь, як голова, Ніна Карпачова, член Верховної Ради, містоголова Комісії людських прав, яка тепер веде в цій комісії питання правного статусу жінки і родини. (Цікаве, що сьогоднішна Верховна Рада відкинула цю комісію як непотрібну і хотіла її злучити з Комісією здоров'я. Але тепер вона підпадає під опіку Комісії прав людини в Уряді України). Другі дві представниці Уряду — це

(Закінчення на стор. 4)

В СВІТІ

ВІЙСЬКОВІ КОРАБЛІ ЗСА у Перській затоці затримали корабель „Аль-Махруса", який плив під гондураським прапором. Він віз до Ірану дізельне паливо з іракського порту Базра, порушуючи відому резолюцію ООН щодо економічної бльокади Іраку. Під конвоєм американських військових човнів „Аль-Ахруса" відплив у кувайтські територіяльні води. Кувайтські правоохоронні органи, як повідомляє місцева газета „Аль-Ватан", вивчають обставини цієї справи.

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв ствердив, що кабінет міністрів втратив довір'я, уряд зрезиґнував. Н. Назарбаєв гостро критикував плян економічних реформ, запропонований прем'єр-міністром Сергієм Терещенком. Обов'язки прем'єра тимчасово виконує Акиджан Кежикельдін. Вже після резиґнації уряду в республіці у декілька разів зросли ціни на хліб. В казахському шахтарському місті Караганді люди звечора стають у чергу, щоб вранці купити хлібину. У деяких областях Казахстану запроваджені хлібні картки, згідно з якими кожен мешканець може купити 375 грамів хліба на добу.

МАРШАЛ СЕЙМУ Польщі Юзеф Олєкса відвідав Литву з офіційною візитою. Її метою було встановлення тісніших зв'язків між польським і литовським вищими законодавчими органами. У Вільнюсі, литовській столиці, Ю. Олєкса зустрічався з президентом країни Альґірдасом Бразавскасом, головою парляменту Чесловасом Юршенасом і прем'єр-міністром Адольфасом Шлежявічусом. Відтак Ю. Олєкса виступив з промовою у литовському парляменті.

МІЖНАРОДНА федерація журналістів висловила занепокоєння з того приводу, що в Україні порушується права громадян на вільне отримання інформації у зв'язку з катастрофічним зменшенням тиражів україномовних газет і журналів.

БЮРО СТАТИСТИКИ Европейського союзу оприлюднило звіт, який засвідчує велику популярність в Европі англійської мови. У 12 країнах ЕС англійську вивчають 83 відсотки учнів як свою другу мову. Французьку тим часом вивчає тільки 32 відсотки учнів. Навіть в Еспанії французька мова, не зважаючи на лінґвістичне спорідненя цих народів, не є популярною. Однак німецьку мову вивчають на континенті ще менше — лише 16 відсотків европейських школярів.

УКРАЇНЦІ ТЮМЕНІ, які становлять 25 відсотків населення цієї західньо-сибірської російської области, протестують проти порушення своїх прав. Вони, як і в часи совєтської імперії, не мають можливости вчити дітей рідної мови, не дістають українською мовою жодної інформації. Товариство українців Тюменської области „Єдина Родина" надіслало з цього приводу звернення до державних керівників України і до Комісії в питаннях прав людини Організації Об'єднаних Націй.

В БОСНІЇ ОЧІКУЮТЬ приїзду американських військових експертів, які, згідно з рішенням Адміністрації президента Билла Клінтона, допоможуть боснійським мусулманам і боснійським сербам створити сильну спільну армію. До цього часу ці дві групи, будучи на словах союзниками, практично залишалися роз'єднаними і не могли належним чином протистояти добре озброєним боснійським сербам. Американську делеґацію очолить генерал Джан Ґелвін, який недавно командував союзницькими силами в Европі. Разом з ним у Боснію прибудуть 15 старшин армії ЗСА.

В АМЕРИЦІ

КЕРІВНИКИ ФІЛЬМОВОЇ індустрії повідомили у вівторок, 25-го жовтня, що голливудська Аґенція творчих мистців у спілці з трьома реґіональними телефонічними компаніями плянує створити нову та дещо контроверсійну спілку, яка пропонуватиме своїм телефонічним клієнтам на східньому і західньому побережях ЗСА розвагові відеопрограми. Спільниками цього нового почину будуть Белл Атлантік, Найнекс і Пасіфік Телесіс. Представники згаданої аґенції та всіх трьох телефонічних компаній працюють над тим, щоб якнайшвидше договоритися в цій справі.

КОАЛІЦІЯ НЮДЖЕРЗЬКИХ проповідників і оборонців громадських прав у вівторок, 25-го жовтня, заохочували спонзорів бойкотувати радіопередачу станції WABC - AM, якої диктор Боб Ґрент, на їхню думку, реґулярно дозволяє собі на расистські завваги. Їхні вимоги на думку аналітиків починають мати успіх, бо один із більших спонзорів цієї програми Ню Джерзі Трензіт, стейтова аґенція, що керує рухом поїздів і автобусів, згідно з їхнім речником Ріком Ремінґтоном застановляється над тим чи продовжувати своє спонзорство. Крім того губернатор стейту Крістін Тодд-Вітман зазначила, що не буде більше брати участи у програмах згаданого диктора. Джан Маінеллі, режисер згаданої програми, заперечив її расистські тенденції.

З НАБЛИЖЕННЯМ ДНЯ ВИБОРІВ кандидати починають інтенсивніше активізуватися перед виборцями. У Ню Джерзі минулого вівтірка, 25-го жовтня, з цього приводу відбулися другі з черги дебати, а на думку аналітиків мабуть і останні, між урядуючим сенатором-демократом Франком Ловтенберґом і його республіканським суперником Чаком Гайтаяном. Обидва кандидати вспіли за одну годину обмінятися взаїмними образами про те хто з них є гіпокритом, відсталим від потреб своїх стейтових співжителів, умільцем у витратах громадських грошей та расистом. Подібна виміна контроверсійних думок відбулася також у Массачусеттс між сенатором Едвардом Кеннеді та його суперником республіканцем Міттом Ромні.

У ПОНЕДІЛОК, 25-го ЖОВТНЯ, конгресмен-демократ з Чикаго Ден Ростенковскі вніс через своїх адвокатів прохання до Апеляційного суду уневажнити рішення судді про відмову відкинути 17-точкове оскарження проти нього. Д.Ростенковського оскаржено 31-го травня за ужиття державних грошей для своїх особистих витрат. Суддя Норма Голловей Джансон з Федерального окружного суду, відмовилася від їх уневажнення 14-го жовтня, відкидаючи аргументи Д.Ростенковського, що судження його є вторгненням прокуратури у право Конґресу запроваджувати в життя свої власні правила.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ повідомив у понеділок, 25-го жовтня, що із 20,000 втікачів з Гаїті, які перебували на американській військово-морській базі у затоці Ґвантанамо, 13,500 добровільно зголосилися повернутися до Гаїті. Крім того 1,026 зі залишених зголосилися на запропоновані їм вишколи, щоб працювати для нового уряду Гаїті. Тепер у Ґвантанамо перебуває ще 6,428 гаїтян які мабуть також у короткому часі повернуться на батьківщину.

ПРОМОВЛЯЮЧИ У ПОНЕДІЛОК, 24-го жовтня, в Джорджтавнському університеті секретар Державного департаменту Воррен Кристофер натякнув на те, що ЗСА готові сприяти кращим відносинам з Сирією, якщо Дамаск замириться з Ізраїлем і зробить все можливе, щоб припинити активність терористів на північних кордонах Ізраїля. Натякаючи на таку можливість публічно на думку аналітиків дає змогу Заходові збільшити допомогу Сирії.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW: (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00. Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Телевізійна провокація

У „Свободі" з 25-го жовтня ц.р. подано вже короткий, але сутній зміст телевізійної передачі, яка появилася в минулу неділю на мережі Сі-Бі-Ес. Подано у нас ту вістку під заголовком „Сі-Бі-Ес очорнює західних українців". Хоч мова йшла про західних українців, те очорнювання було насправді провокацією на адресу всього українського народу. Впродовж яких 15 хвилин програма образово являла собою „горох з капустою", характеризувало її або повне незнання новітньої історії, або свідоме грубе фальшування фактів і з усієї віяла якась незрозуміла ненависть до України й українців, представляючи їх, всупереч історичній правді і всупереч правді сучасних відносин в Україні, як запеклих антисемітів. Навіть з технічної точки зору програма не відповідала мінімальним нормам доброї журналістики.

В Україні ніколи не було расового антисемітизму. Навіть найбільший вибух народного обурення проти жидів за Коліївщини прийшов у реакції на стовідсоткове вислугування польській шляхті на Правобережжі України, яке знайшло вислів у народній пісні „Їде, їде Зельман" — той жидівський орендар Зельман, який мав ключ до української церкви: треба було ждати з Богослужбою, поки не приїде Зельман. Українське село не було вороже жидам, але жиди використовували його фінансово. Звідкіля під кінець існування Польщі між двома світовими війнами навіть гуцульські полонини стали власністю жидівських лихварів? Цікава психологія жидівського загалу, який не бачить зла у Росії, де за царського режиму панувало гасло „Бєй жідов — спасай Росєю" і де доходило до таких абсурдів, як обвинувачування Бейліса, що він пік мацу християнською кров'ю. Це промовчується жидівськими історикам і публіцистами, зате продовжується по нинішній день цькування проти українців. І це діється всупереч інтересам жидівського світу та всупереч сучасній дійсності в Україні. З Росії виемігрували до Ізраїля 300,000 жидів — з України хіба тільки одиниці, бо одною з найбільш позитивних рис демократії в Україні є ставлення до всіх неукраїнців, як до рівних з рівними. Навіщо провокувати й ображувати, де тут якийсь глузд?

Відома річ, що молоде покоління жидів, яке не переживало страхіть гітлерівського голокосту, безглуздого та жорстокого винищування жидів в ім'я „остаточної розв'язки" жидівської проблеми, не дуже цікавиться тією давноминулою добою. Щоб протидіяти тій байдужості, щоб зберігати у вічній пам'яті гітлерівський дикий голокост, придумується отакі імпрези, як та телевізійна програма. Чи її режисери й автори не здають собі справи, що вони самі породжують антисемітизм там, де його не було? Вони промовчують існування за панування Гітлера „Юденраттів" (легалізованих жидівських рад), промовчують факт жорстокого переслідування нацистським режимом також людей всіх інших рас і народів в ім'я теорії вищости тільки германської раси, записується в число винищених жидів також польські, українські, мадярські й інші жертви та шириться фальшиві вісті про протижидівські дії, яких ніколи не було. До таких наклепів, які перечать історичній правді, очорнюється пам'ять Симона Петлюри, гуманіста, який переклав драму Чірікова „Євреї" на українську мову з прихильним жидівському світові своїм вступом, промовчується його наказ до Дієвої Армії УНР із пересторогою проти будь-якої причетности до антисемітських виступів чорносотенних елементів в Україні (проскурівський погром, що його дійсне авторство описав свідок Василь Мудрий). Дивізія „Галичина" не була створена для прославлювання нацизму, а для боротьби проти большевиків, що засвідчено кров'ю у бою під Бродами. Така сама брехня стосується наклепів проти Шухевича-Чупринки і Бандери. Промовчується, що в Бабиному Яру загинули й українці та промовчується, що всі троє автори й ініціятори комунізму — Маркс, Лібкнехт і Роза Люксембург — були жидами, що вся еліта в добі Леніна — це були жиди з російськими прізвищами, як Літвінов, Троцький, Зінов'єв, Радек і інші, промовчується, що реалізатором голоду в Україні, в якому вимерло яких сім мільйонів душ, був Лазар Каґановіч.

Але „брехня має короткі ноги". Остання безмежно глупа й образлива телевізійна провокація обернеться вістрям проти її авторів. Пишіть і дзвоніть не до „Свободи", а на подану у „Свободі" адресу, та дзвоніть туди, протестуючи проти провокації.

Ярослав Гайвас

СТАРІ ЗАСОБИ ДЛЯ НОВОГО ПОНЕВОЛЕННЯ

Відомий російський економіст, автор пляну господарської перебудови Росії, загальнознаного як „п'ятсот днів", тому що плян передбачав встановлення основних змін упродовж 500 днів, депутат Верховної Ради Російської Федерації і голова очолюваної ним парляментарної фракції в цій же Раді Ґріґорій Явлінський опублікуьав у „Ню Йорк Таймсі" 9-го жовтня ц.р. статтю на тему українсько-російських стосунків, яка нібито шукає нових шляхів у розвитку і розв'язці тих стосунків.

Стаття Явлінського є одним з доказів, що в Росії кращі елементи того суспільства здають собі справу з сліпої вулиці, в яку російські імперіялісти та єдинонеділимці загнали відносини тих двох сусідів. Кризу бачать кращі росіяни, вони бачать безвихідь російської політики, на що найкращим доказом є постійно зростаюча криза. А внутрі Росії і назовні щораз більше нерозв'язувальних вузлів, які комплікують українсько-російські відносини. Поїздку Єльцина в Україну відкладають щораз далі. Навіть кількаденні переговори в Києві медословного міністра закордонних справ Росії Андрея Козирєва не посунули справи вперед. Навпаки, на поверхню виступили нові проблеми і вузли. І насамперед по російському боці. А все таки від старих і пережитих пересудів не можуть звільнитися.

Після літаврів про російський тріюмф в перебудові господарки, головно в приватизації, як грім з ясного неба прийшов „чорний вівторок" 11-го жовтня, в якому вартість рубля впала на 25 відсотків, що породило паніку в російських господарських колах і глибокі сумніви в світових господарських чинниках.

Правда, президент Росії Боріс Єльцин інтервеніював негайно, інтервеніював твердо і болюче, нагнав міністра фінансів, зажадав того самого щодо голови Державного банку від парляменту, якому в Росії, як і в Україні, підлягає той банк, а іншим погрозив. А в Росії знають: жартів з Єльцином немає, бо коли треба було, він вислав танки і гармати проти парляменту, будинок парляменту розбив, смертю заплатили кількасот бунтуючих, інші опинилися в тюрмі. Але звідти звільнив їх парлямент, не питаючись виконавчої влади, ні прокуратури, ні суду, ні навіть президента, який є найвищим головою тієї влади. І це ще одна щерба, велика розколина у будові російської державної влади.

Прагадаємо собі, як минулого року з чималим шумом президент Єльцин проголосив, що готовить „согласие" — всенародний російський мир, до якого запрошені всі національні елементи. „Согласие" Єльцин на словах осягнув, проголошення відбулося якось мінорно, але не всі до нього приступили, а інші як горезвісний Жириновський підписував і ні, на кінець підписав, але з хитанням головою, що ні. Не дивно, що незабаром після того постало нове „согласие". І до цього пристали різні російські величини. Та чи чорт особисто інтервеніював, чи може, як каже народ, „чорт бабу післав" — і це можливе, бо до Росії вернулася з Америки та інших країн відома російська діячка, навіть, мабуть, один з кандидатів на президента Російської Федерації у виборах 1996 року Галина Старовойтова — і... постає третє, очевидно „єдине і всенародне согласие". Захотілося Єльцинові „согласия" і має аж три. Чим далі в ліс, тим більше дров. Колись у нас такий улюблений генерал Микола Капустянський казав: „Миленький, куди ж биться?"

Вище згадано, що в Російській Федерації перша стадія приватизації пройшла з чималим успіхом. Чубайс, автор і бойовий камандарм цього бою казав: „Перша фаза приватизації завершена й створена тверда і непорушна підстава для зовсім нової господарської дійсности". Минуло кілька місяців від звуків літаврів з того приводу, і вчені, а навіть невчені критики підсумків тієї перемоги, на питання, що сталося, кажуть: „Володіли господаркою державно-адміністраційні номенклятурники, а тепер перебрали її ті самі номенклятурники, уже як приватні власники, бо вони, мабуть, найбільше акцій чи інших власницьких паперів мають у своїх руках, а крім того, як були, так і є керівниками своїх господарських станиць". Приватизація, та ще й яка! А разом з тим прийшло до порозуміння мафії з номенклятурою і власне „куди ж биться?" А що народ на це? Кажуть, що в народі щораз краще усвідомлюють собі, що сталося на його очах: народна власність з державно-номенклятурної стала приватно-номенклятурною. Здалека чути шум, як наростає шум, шум незадоволення в Росії. Він щораз голосніший. В Москві щораз більше „Мерседесів", люксусових ресторанів і нічних клюбів, народ туди не ходить, але бачить хоч би через вікна.

І тому не дивно, що в такій загальній ситуації аматори „з'єднання всіх руських земель", замість змушувати силою, чим вони ще погрожують, починають думати: а що ж далі? Ось приходять шукання як Ґ. Явлінського. Ось як він це бачить: „...інтеґрація мусить бути добровільною, без будь-якого тиску з боку Росії, економічний союз повинен бути підставовою формою інтеґрації — і в Україні, Білорусі і в Молдові єдиною формою". Явлінський знає багато, але він ще не знає, що без господарської незалежности немає політичної. Гос-

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Біляїв

До відзначення 100 річниці О. Довженка в ЗСА

Громадський комітет для відзначення сторіччя Олександра Довженка при Українському Інституті Модерного Мистецтва в Чикаго зробив добре діло, запросивши до Америки відомого українського кінорежисера і видатного поета Миколу Вінграновського, одного з учнів Довженка.

Українська громада в Америці повинна завдячувати це в першу чергу Марті Фаріон-Вислоцькій з Чикаго, голові Громадського комітету, а також невідомому щедрому спонзорові, який оплатив подорож М. Вінграновського з Києва і назад та поїздки у ЗСА. Благородне діло зробили і всі ті наші громадяни, які приклали своїх зусиль, щоб влаштувати відзначення сотих роковин О. Довженка у Ню Йорку, Філядельфії, Вашінгтоні, Купер Сити, Норт Порті та Чикаго. Треба тільки шкодувати, що інші більші українські громади ЗСА не змогли, з тих чи інших причин, відзначити у себе ці роковини. Бо участь такого видатного мистця як М. Вінграновський є зовсім небуденною подією в житті української громади в ЗСА. Треба лише надіятись, що українці, які живуть поблизу вищезгаданих міст, знайдуть час і можливість взяти участь у вшануванні великого Довженка і водночас побачать і почують його талановитого послідовника.

13-го жовтня в Палаці „Україна" в Києві відбулося вшанування Довженка. Перед показом фільму „Довженко — щоденник 1941-45 років" М. Вінграновський у своєму короткому слові, між іншим, сказав: „Так само як Гоголь у літературі, Довженко в кіно не має собі рівних. Його талант дозволив кінематографові ще на порі свого ставання відразу ж сягнути своїх золотих вершин. І ті золоті, творені Довженком вершини, неперевершені..." За словами М. Вінграновського, від 1927 року всі фільми Довженка, починаючи „Вернигорою", „були не лише його власною новою мовою в новому мистецтві, але й виявленням неповторного духа його неповторного народу..."

Відомо, що сталінський режим, і то в особі самого кремлівського диктатора, не випускав з поля зору геніяльного українського режисера. Довший час перед війною і після війни Довженкові не дозволяли повертатися з Москви на батьківщину. Його твори замовчувалися, а зняті фільми вкривалися порохом на полицях кіностудій. У найважчі часи Довженко писав свій „Щоденник", у якому сказав про Україну з такою силою, з таким відчаєм, болем і любов'ю, що потрясають читача.

Під час Другої світової війни Довженко зняв документальний фільм, який у дусі того часу називався „Битва за нашу Радянську Україну", а рік пізніше — „Битва і перемога на Правобережній Україні". Недавно, повідомляючи з Києва про згадане вже відзначення в Палаці „Україна" сотої річниці народження Довженка, кореспондент „Голосу Америки" Ігор Гулявий зазначив, що ці два фільми, які практично не побачили екрану, лягли в основу фільму „Довженко — щоденник 1941-45 років". З кадрів цих двох фільмів М. Вінграновський створив новий фільм, при чому він сам читає тексти з цього вже нецензурованого Довженкового „Щоденника".

Новий фільм М. Вінграновського відображає весь трагізм і водночас героїзм українського народу під час Другої світової війни — зазначив кореспондент „Голосу Америки". І саме цей фільм незабаром зможуть побачити американські українці. Він належить до категорії фільмів, які можна, не втомлюючись, оглядати кілька разів, бо в нього вкладено силу талантів і силу слова і самого Довженка, і Вінграновського.

Варто зазначити, що відразу після сеансів фільму скрізь у згаданих містах М. Вінграновський читатиме свої поезії. А читає він так, як, можливо, ні один з інших живих ще українських поетів. Кілька років тому в цьому пересвідчились наші земляки в Торонто на з'їзді Об'єднання Українських Письменників „Слово", де М. Вінграновський читав свої вірші з пам'яті. А він пам'ятає все написане ним за останні 30 років, відколи його ім'я засвітилося в сузір'ї видатних поетів-шістдесятників: Івана Драча, Ліни Костенко, Василя Симоненка та інших. П'ять років тому авторові цих рядків багато разів пощастило слухати і в Монтреалі на з'їзді Міжнародного ПЕН Клюбу, а згодом у Торонто на з'їзді письменників Об'єднання „Слово" та під час зустрічей у Києві, як М. Вінграновський читає власні твори і твори інших поетів. І слід сказати, що враження від читання віршів М. Вінграновським незрівнянне. Слухаючи М. Вінграновського, знову і знову переконуєшся, що від самого початку поезія, як вершина творчости людини, була розрахована на слух, а не на зір. Цього літа, коли я був у Києві, М. Вінграновський на зустрічі українських і грузинських поетів читав свій переклад вірша грузинського поета Ніколоза Бараташвілі „Мерані". І слово грузинського поета XIX століття, мовлене українською мовою М. Вінграновським, напевно назавжди залишиться в пам'яті всіх присутніх на тому вечорі.

У 1993 році за свій історичний роман „Северин Наливайко" М. Вінграновський отримав престижеву нагороду Омеляна і Тетяни Антоновичів з Вашінгтону. Вручення нагороди відбулося урочисто в Києві 20-го травня цього року.

Михайло Марунчак

НОВІ СТОРІНКИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ В КАНАДІ

Професор політичних наук Манітобського університету д-р Юрій Книш, при фінансовій допомозі ґренту департаменту політичних наук цього університету, опублікував під фірмою Української Вільної Академії Наук Канади працю п.з. „Михайло Щербинін у Вінніпезі". Це 88-сторінкова студія, яка вносить нові сторінки до історії українців Канади. Досі М. Щербинін був відомий в історії як місіонер Презбитеріянської Церкви та як учитель Манітовського коледжу, але його минуле як потомка зубожілої козацької еліти було закрите. Цим відкриттям автор вносить в історію українського канадського поселення новий елемент. Досі домінував галицько-буковинський елемент і тільки одиниці з Карпатської України та східніх земель. Отже, хто ж був Михайло Щербинін?

Народився він в Карачівці біля Харкова 18-го червня 1856 року в родині, яка виводила своє коріння від потомків наказного гетьмана Павла Полуботка. Виростав серед козацької збіднілої еліти, де ще жевріли козацькі традиції. Навчався в Імперіяльному ліцеї біля Петербургу, де в університеті продовжував свої студії гуманістики. В часі студій захопився протестантською релігійною течією, залишив православ'я і сподівану блискучу кар'єру та пішов на шляхи протестантського місіонера і міжнародного філантропа. Втішався знанням світових мов, а зокрема володів мовами англійською, німецькою і французькою. Говорилося про нього, що знав 24 мови, включно з гебрейською, арамейською, китайською та японською. Молодим Щербиніним поцікавилася Протестантська Церква в Канаді і його в 1903 році звербувала на працю до Канади на терен Саскачевану, а зокрема в околицю Ростерн. Там проживало багато українців і духоборів. Однак це було за вузьке поле праці для Щербиніна і він вкоротці опинився у Вінніпезі, де пульсувало поселене життя українців галичан і буковинців. Тут Щербинін разом з такими протестантськими діячами, як Джеймс Карлмайкел, д-р В. Патрик, проф. Брайс, Чарлз Ґордон (Ралф Конер) організував „Галицьку клясу" в Манітобському коледжі, в якій мали навчатися і виховуватися провідники та учителі Незалежної Грецької Церкви. Згірдливо цю церкву звали „серафимською" від прізвища її єпископа Серафима. Керівну ролю відігравав у цій Церкві учитель Іван Бодруґ, який став до співпраці з М. Щербиніном.

Незалежна Грецька Церква і протестантські громади потребували основного катехитичного знання і про це подбав М. Щербинін, який оформив „Християнський катехизм", що появився друком в 1904 році і став першою українською книжкою, що була надрукована в Канаді. Деякі дослідники історії приписували цю книгу авторству Івана Бодруґа, але Юрій Книш документально доказує це авторство Михайлу Щербиніну. Як виявляється з його листування, він був згоджений до цієї праці ще восени 1903 року. За те Іван Бодруґ був тільки помічною силою в цьому ділі. Прибувши до Вінніпегу, М. Щербинін зробив останню коректу цієї першої українсько-канадської книги.

Юрій Книш доказує, що „Учебник англійської мови для руського народа з граматикою і словарем русько-англійським і англійсько-руськич був загалом працею рук М. Щербиніна, а не І. Бодруґа, хоча ім'я І. Бодруґа видніє на цьому виданні.

М. Щербинін, будучи у Вінніпезі, став членом Історичного наукового товариства Манітоби і там в 1906 році прочитав свій есей про українців в Канаді п.з. „The Galicians Dwelling in Canada and their Origin".

В цій праці, яка пізніше появилася окремою брошурою, М. Щербинін провів певну паралею між Росією й Україною й дав характеристику росіян, як народу, який визнає колективну дисципліну, тоді коли серед українців домінує любов до свободи. Він уживає різні терміни для України, як „Літл Раша", „Оукраїна", „Рутенія", але підкреслював, що „Ґаліша" є лише складовою частиною України. Хоча заголовок праці Щербиніна звучить дуже сухо, однак його історичні і психологічні міркування про цих „галичанів у Канаді" гідно з'ясовані і в згоді з історичною правдою.

Слушно пише Ю. Книш, що праця Щербиніна є першою правдивою науковою розвідкою про Україну на терені Канади пера українського еміґранта і тим самим критикує тих, які не доцінюють її вартости. Інакше оцінювали її сучасники Щербиніна. Щоденник „Манітоба Фрі Пресс" надрукував 35,000 копій для масового поширення (травень 1906 року). На той час, коли „ґалішенс" уважались невиразною масою в Европі, а Україна була невідлучною частиною Росії, праця Щербиніна кинула ясне світло на українське поселення в Канаді.

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Тамара Булат

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМАТИКА НА КОНФЕРЕНЦІЯХ АМЕРИКАНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

II

Економічним питанням була присвячена сесія, в якій взяли участь фахівці — Валерій Поповкін („Економічна трансформація"), Юрій Чучман („Адміністративні перешкоди на шляху швидких економічних реформ в Україні") та Олег Воловина („Економічні і національні наслідки демократизації в різних районах України"), який подібно до попередніх своїх доповідей на діяграмах і комп'ютерних картах накреслив національно-економічну картину розвитку України.

Прикметним було те, що чимало прелеґентів у своїх виступах приділили увагу проблемам психологічного характеру, які відіграють в державотворчій політиці немаловажну, хоч і не завжди виявлену ролю. По-різному та в ориґінальному баченні ця проблема виявилася в доповідях професора Ратґерського університету Івана Головінського, д-р Оксани Хомчук з Національної Академії Наук України, професора Валпарайзького університету Мар'яни Рубчак, а також Ніни Караванської, Ізраеля Клайнера та інших.

Доповіді, присвячені цензурі в Україні і українських видань, ввели у науковий обіг величезну кількість документів, знайдених у нововідкритих архівних фондах. Для орієнтації читачів подам хоча б такі теми: „Органи цензури в механізмі репресивно-каральної системи" (Іван Білас), „Цензура в Україні в добу сталінізму" (Юрій Шаповал), „Комуністична цензура над історичними дослідами з українських проблем в 1970-1980-их рр." (Володимир Сергійчук).

Проблема цензурної політики — це не лише питання заборон конкретних творів, наукових дослідів, адміністративних, громадських заходів тощо. Під її парасолею відбуваються деформаційні процеси цілих галузей суспільного життя. Цензурні самообмеження деформують світобачення людини, зламують творчу волю і психіку. Цілеспрямована політика цензурних заборон неминуче призводить до духовного знекровлення, фізичного винищення. У доповідях це було переконливо доведене фактами і документами.

В полі зору дослідників були цілі галузі культури і науки.

Про цензуру в літературі, драматурґії, поетичній творчості говорили, наводячи жахливі факти і цитуючи антилюдські документи, доповідачі з України — Олекса Мишанич, Олесь Купчинський, Володимир Погребенник, Роксоляна Зорівчак, Іван Іллєнко; з Америки — Лариса Онишкевич, з Канади — Валеріян Ревуцький, із Словаччини — Микола Неврлий; про журналістику і мову — Олекса Опанасюк, Святослав Караванський, Олександер Сидоренко; про філософію — Сергій Грабовський; про історіографію — Любомир Винар; про архівно-наукові досліди — Марко Антонович; про мистецтво — Олександер Федорук, Катерина Немира; про музику і музикознавство — Алла Терещенко, Андрій Горняткевич, Тамара Булат; про арештовані кінофільми — Лариса Брюховецька; про бібліографію — Лев Ґольденберґ; про наукові установи — Богдан Грабовецький.

Історик Тетяна Лебединська (Санкт-Петербурґ) і музиколог Тарас Філенко (Київ) у своїх доповідях оперлися на документальні матеріяли україніки, що переховуються в петербурзьких історичних архівах. Вони також виступили на позаплановому засіданні. Дослідниця розповіла про заходи щодо побудови пам'ятного знаку на петербурзькому кладовищі, де був похований Тарас Шевченко, та пам'ятника українському поетові в центрі міста. А музиколог прокоментував і продемонстрував грою на фортепіяні заборонені свого часу царською і совєтською цензурою твори інструментальної (!) музики.

Поза програмою учасники конференції з великим зацікавленням прослухали авторитетне повідомлення д-ра Олександра Федорука про теперішній стан і заходи щодо повернення культурних цінностей України, які знаходяться поза її межами.

Багатоцінні архівні матеріяли зберігаються в громадських, державних і приватних колекціях різних країн. Значний потенціял наукових і творчих сил діяспори, про які мало знають в Україні, вже дав вагомі дослідження з різних галузей науки, культури та освіти.

Про це як про можливу тему наукового форуму говорив головний організатор 13-ої іллінойської конференції Дмитро Штогрин, прощаючись з її учасниками і починаючи в тій хвилі підготову нової зустрічі дослідників.

Під час конференції експонувалися цікаві мистецькі твори Аки Переймн й Тані Осадцої.

На бенкеті, куди були запрошені всі учасники конференції та високопоставлені особи американських установ, відбувся концерт. Гість з України, концертуючий піяніст і музиколог д-р Тарас Філенко з емоційним піднесенням виконав твори Миколи Лисенка, Лева Ревуцького, Станіслава Людкевича, Йогана Брамса, Олександра Скрябіна, Мирослава Скорика.

Влаштована виставка-продаж книжок ознайомила присутніх з найновішими працями вчених з України, ЗСА, Канади.

ІНДІЯНСЬКЕ ПЛЕМ'Я З КОННЕКТИКАТ Машантакет Пікотс , яких одинокий прибуток , це касино газардних ігор недалеко місцевости Ледярд,пожертвувало 10 міл. дол. для Крайового музею американських Індіян. Це найбільший досі даток Смітсонській установі, частиною якої є і цей новий музей, що має бути збудований у комплексі Смітсонського музею у Вашінґтоні. Речниця Смітсонського музею Сузанна Келлемс підкреслила, що цей щедрий дар коннектикатського племини збільшив фонд для згаданого музею до 31 міл.дол., Метою збірки є осягнути суми 60 міл. дол., з чого 27 призначено на спорудження потрібного приміщення.

Громада в Рочестері вшанувала 100-літній ювілей УНСоюзу

У неділю, 11-го вересня ц. р., в залі церкви св. Йосафата відбувся ювілей з нагоди 100-ліття УНСоюзу у формі бенкету з мистецькою частиною.

При гарно застелених столах і смачнім обіді засіли гості до бенкету. Над сценою виднів гарний напис: „100-ліття Українського Народного Союзу", котрий виконала урядничка місцевої кредитівки Леся Сипняк

Свято відкрив голова Округи Петро Дзюба, привітавши гостей і всіх прусутніх, а саме: отців, представницю Екзекутиви УНСоюзу і представників всіх організацій. Опісля передав ведення свята Олексієві Скібіцькому, який представив головний стіл, за яким сиділи: парох церкви св. Йосафата, о. шамб. Роман Ґолемба, настоятель православної церкви св. Покрови о. протоієрей Олег Кулик і його паніматка, парох парафії св. Богоявлення о. Василь Годенчук і його паніматка; заступниця предсідника УНСоюзу, Аня Дидик-Петренко, отець О. Дубович, сотрудник пароха св. Йосафата; П. Дзюба, Мері Сверида, касир Округи; сестра Берніта, сестра Емме і Дмитро Пристай, секретар Округи.

Гості за почесним столом під час бенкету

Приємно було вітати несподіваних гостей — членів Окружної Управи УНСоюзу зі Сиракюзів, котрих представив диякон д-р Мирон Коч, їх рівнож привітав О. Скібіцький.

Відтак ведучий програмою О. Скібіцький попросив до слова А. Дидик-Петренко, яку громада привітала оплесками. А. Дидик-Петренко передала всім привіт від Головної Екзекутиви УНСоюзу і привітала всіх присутніх на залі. Прелеґентка змістовно розповіла про постання і розвиток УНСоюзу і яку працю вложило членство, а головно секретарі й організатори, для росту УНСоюзу. Вона закликала до дальшої праці, а звертаючись до секретарів апелювала, щоб допомогли УНСоюзові рости в членстві.

Відтак А. Дидик-Петренко вручила нагороди і плякети для заслужених секретарів Округи. П. Дзюба, голова Округи і 367-го Відділу, одержав нагороду — признання і є вибраним заслуженим союзовцем на 1994 рік. Дальше отримали нагороди або плякети секретарів: Мері Ковальчук, секретарка 36-го Відділу, О. Скібіцький — 285-ий Відділ, Дмитро Пристай — 43-ій Відділ, інж. Петро Лещишин — 66-ий Відділ, Лідія Хом'як — 437-ий Відділ, Мері Сверида — Відділи 316-ий і 343-ій, Стефан Приймак — 217-ий Відділ, М. Федорків — Відділ 367-ий.

О. Скібіцький подякував А. Дидик-Петренко за нагороди і попросив о. Ґолембу провести молитву, після чого почався обід.

Перед закінченням обіду Д. Пристай відчитав прізвища делегатів місцевих організацій, які прийшли вшанувати УНСоюз і його 100-літній ювілей, як рівнож ведучий програмою відчитав привіти для УНСоюзу від місцевих установ: від церкви св. Покрови, Української Федеральної Кредитової Спілки, Окружної Управи СУА і Пласту.

Відтак студент школи українознавства Роман Кучма віддеклямував вірш „УНСоюзові з нагоди 100-літнього ювілею в альбом", автор Роман Барановський.

О. Скібіцький, подякував всім присутнім за так численну участь, закрив формальну частину програми і приступлено до мистецької частини.

На сцені з'явились молоді бандуристи під керівництвом Василя Корнила, які виконали на своїх інструментах кілька гарних пісень, за що присутні нагородили їх оплесками.

Потім рівнож виступив о. О. Кулик, поздоровив УНСоюз з його 100-літнім ювілеєм і разом з паніматкою і дочкою Оленою виконали кілька гарних точок, за що присутні нагородили їх оплесками.

На закінчення о. О. Кулик провів молитву і закінчено свято релігійною піснею.

Ювілейний комітет щиро дякує за поміч, особливо союзовцям: Христині Дзюбі і іншим членкиням, які займалися приготовленням обильного обіду: Стеллі Сорохтей, а також членам Василишинові, О. Блищакові, П. Буцьорові за поміч у приготовленні свята.

Д. Пристай

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Звідси 21-го жовтня до Ню Йорку відлетів постійний представник України в Організації Об'єднаних Націй Анатолій Зленко. Амбасадором України в ЗСА призначено Юрія Щербака, який до цього був амбасадором в Ізраїлі.

СИМФЕРОПІЛЬ. — Верховна Рада Автономної Республіки Крим на закритому засіданні 20-го жовтня постановила, що узгіднити закони автономії з конституцією та законами України немає змоги, бо конституція України ще не готова. У зв'язку з цим рекомендовано зупинити дію деяких статтей кримської конституції до 1-го травня 1995 року, тобто до схвалення нової конституції України.

ТЕРНОПІЛЬ. — Під час виборчої кампанії до Верховної Ради Леоніда Кравчука у Теребовлянському районі Степан Хмара вів таку шалену аґітацію проти першого Президента України, що народ обурився. Координаційна рада політичних партій та організацій области звернулася до Тернопільської Міської Ради з вимогою позбавити С. Хмару звання „Почесний громадянин м. Тернополя", наданого Хмарі 12-го квітня 1991 року „за вагомий особистий внесок у розвиток духового і національного відродження України". Автори звернення звинувачують С. Хмару у „нетактовному ставленні до Леоніда Кравчука і негідній поведінці під час виборчої кампанії в Тернопільському районі, де кандидував Л. Кравчука. За С. Хмару заступувся Конґрес Українських Націоналістів, а сесія Міської Ради вирішила, що для позбавлення С. Хмари почесного звання немає достатніх підстав.

Старі...

(Закінчення зі стор. 2)

подарська залежність є найкоротша і найпевніша дорога до політичного поневолення і тому його постулят „держави, які появилися після упадку Совєтського Союзу, мусять залишитися політично незалежними", є або несусвітною, абсолютно нереальною пропозицією, або прямо маневром, дехто міг би сказати — обманом і то пляновим, свідомим. Але і він собі здає справу, що „господарська юнія" чи союз перебирає всі або маже всі державні функції у свої руки. Він каже: „Насамперед митна юнія. Відтак платнича юнія... Нарешті зґармонізоване економічне законодавство". Він не лише відкриває кордони для російських товарів і комівояжерів, але й передає законодавство в господарських справах Росії. Він дуже правильно каже: „Зріст продажу в СНД дозволить російським підприємствам оплатити їхню перебудову, уможливить їм вихід на світові ринки евентуально з конкурентними виробами. Росія може тимчасово постачати нафту і газ Україні і Білорусі з дисконтом. Це буде коштувати два до три більйони долярів річно, та це відносно мала ціна за велике поширення ринків збуту для російського промислу і агрикультури". Напевно ніякий український самостійник і державник, патріот української землі так повно і пластично не представив би повного господарського закабалення і підпорядкування української економіки російській, як це зробив Явлінський. Він навіть цинічно забиває цвях до пропонованої ним домовини української економіки, що він пропонує такими брутальними словами: „Зокрема гроші можуть іти до України чи Білорусі (під умовою швидких ринкових реформ). Тобто реформ для приспішеного вбудовування і підпорядкування української економіки російській". Значить, купуймо людей, даваймо гроші, щоб ті, які беруть гроші, помагали закабалювати свою батьківщину і свій народ. Ту політику український народ пізнав добре за часів Петра І, Катерини II та їм подібних, які почестями, даруванням українських сіл і селян українським можновладцям таким чином купували їх і заставляли допомагати Росії заковувати вільних українських селян в кайдани кріпаків, а в народу відбирати землю, яку він своїм важким трудом освоїв, а своєю кров'ю сотні років боронив і затримав у своїх руках.

Цим разом, пане Явлінський, той номер не пройде. Ті росіяни, які направду хочуть відбудувати свою Росію, вивести її на власний історичний шлях „без холопа і без пана" та без поневолювання інших народів, мусять зробити це своїми руками і своїми коштами! Інші народи робитимуть те саме на своїй землі і для себе!

У ВАШІНҐТОНІ ІСТОРИКИ у вівторок, 25-го жовтня, розпочали легітимну справу - викопання трупа вбивці американського президента Абрагама Лінкольна. Науковці-історики Натаніел Орловек і Артур Бен Чітті намагаються в цей спосіб раз і на завжди вирішити непідтверджені поголоски, що в могилі вбивці Джана Вілкса Бута був похований хтось зовсім інший. Вашінґтонський адвокат називаних науковців стверджує, що „цей історичний проєкт має за ціль підтвердити або заперечити ці довгоіснуючі теорії, щодо втечі вбивці А. Лінкольна".

Українці Центрального Ню Джерзі допомагають Україні

„Осіння забава", „Київська осінь", „Забава з українськими вишивками" — так заохочували члени Комітету Допомоги Україні Центрального Ню Джерзі брати участь в бенкеті зорганізованому 1-го жовтня в Українському Культурному Центрі в Савт Бавнд Бруку. І дійсно, комітет не розчарував нас. Була це небуденна культурна подія в опінії всіх — молоді і старших.

Над сценою на довгих синьо-жовтих стягах гордо блистів мистецько виконаний золотий тризуб; високо під стелею над усіма всміхався, розташований на величезному вишиваному рушнику, напис: „За Україну, за її волю!" Оркестра „Фата морґана" вливала в серця і душі ніжність свого рідного, українського. А потім ... конкурсовий танок за найкращі вишивки. А все справно проходило під оком майстра бенкету Івана Павленка. Молодь пожвавлено продавала льотерійні квитки. На виграш придбано цінні речі, серед яких знайшлися й високого рівня мистецькі картини. І хотілось вголос сказати: „Слава Тобі, Боже, що послав нам таких відданих українських патріотів комітету на чолі з його головою Дам'яном Ґечою.

Нам потрібні подібні зустрічі, нам потрібна ось така сімейна атмосфера, таке духово-національне переживання, яке родить в нас справжнє відчуття незломних трудів, які жертвують наші брати й сестри в Україні для відродження нашої нації і державности України.

Я тут довідався, що комітет цей організує подібні бенкети, в цьому самому місці, навіть двічі в році. Головною ціллю тих зусиль є придбання фінансових засобів, щоб допомагати усім формам демократичних дій, які прямують до відродження української нації, а особливо в ділянці друку української книжки та української преси в Україні.

Члени ККДУ центрального Ню Джерзі не знеохочуються в своїй діяльності деякими несприятливими для національного відродження України проявами, але ще більш посилюють контакти з визначними політиками, економістами, мистцями, науковцями з України. Діяспора хоче почути від них хоч би трохи оптимізму щодо важких процесів „українізації" України. Комітет здійснює свої постанови завдяки праці відданих українській справі таких членів як: Д. Ґеча, Ю. Міщенко, О. Шевченко, І. Павленко, Є. Науменко, о. І. Лишик, Й. Ринник, В. Бабанський, Ю. Ведмідь, М. Шульга та інші.

Рішено, що комітет висловлюватиме подяку під час бенкетів тим, хто виявляє особливу активність в цій благодатній діяльності. На останньому бенкеті подяковано о. І. Лишикові. „Отець І. Лишик — це великий ентузіяст національно-демократичних та церковно-християнських перемін, які проходять тепер в Україні; о. Іван вносить багато власної ініціятиви в працю комітету", — сказав, між іншим, ведучий бенкетом І. Павленко. Отця І. Лишика знають в Україні і в Америці як шанованого душпастира і українського патріота. Його життєве кредо — це слова Митрополита Іларіона: — 'Хто служить народові — служить Богові'".

З Божою допомогою комітет організує бенкет 25-го лютого 1995 року під закликом: „Допоможімо українським олімпійцям Олімпіяди — Атланта 1996". Комітет надіється, що масово відгукнемося на цей заклик, особливо молодь, своєю присутністю на бенкеті тим більше, що плянується гостити на бенкеті зірок спорту з України, між ними можуть бути й репрезентанти України на Олімпіяді.

Іван Дацьків

Нові...

(Закінчення зі стор. 2)

Щербинін був автором численних статтей в англомовній пресі, які займалися релігійним, культурним та політичним змістом українського поселення. Їх знаходимо також в українській пресі, зокрема в „Канадійському Фармері", „Ранку", що став був офіціозом Незалежної Грецької Церкви.

„Галицьку клясу" в Манітобському коледжі провадив Щербинін до осені 1908 року (починаючи від лютого 1904 року). З цієї кляси вийшло багато видатних постатей українського піонерського життя, як Орест Жеребко, перший українець з дипломом бакалавра в Канаді, Ярослав Арсенич, перший адвокат і перший суддя в Канаді, Дмитро Якимишин, адвокат і посол в леґіслятурі, та багато інших, які разом з учителями, що вийшли з „Рутенієн трейнінґ скул", ставили основи під об'єднану українську спільноту в Канаді. Окремий розділ праці М. Щербиніна у Вінніпезі становить місійна праця, яку з'ясовує Ю. Книш на сторінках 26-28. По душі служив Щербинін бідним, хворим, опущеним, сиротам. Для цієї цілі він провадив домівку „Стренджерс Рест" при вулиці Шолц у Вінніпезі, а згодом при Мейн вулиці між вулицями Меґнус і Боровс. Великою поміччю в цій праці була його дружина Бриґітта, шведського походження. При кінці 1911 року Щербинін розпрощався з Вінніпеґом. Він переїхав до Торонто, а згодом до Чикаґо. На цьому кінчається життєвий шлях Щербиніна в д-ра Ю. Книша, але сподіватися треба, що допитливий і сумлінний автор доведе його до кінця в наступному есеї.

Помер Щербинін в Чикаго 17-го жовтня 1941 року. Родина його похоронила в Торонто на цвинтарі „Проспект".

КОНФЕРЕНЦІЯ МИРЯН

Рада Мирян Української Католицької Церкви влаштовує конференцію 11-13-го листопада ц. р. у Філядельфії. Назва і ціль конференції „До більш досконалого знання нашого обряду та Церкви" походить безпосередньо з декрету про Східні Католицькі Церкви. Конференція буде двомовна (українська та англійська),з особливим наголосм на церкву в діяспорі.

Сесія конференції відбудеться в Man-or Junior College, 700 Fox Chase Rd. (& Forrest Ave)., Jenkintown, Pa. 19046-9804. Церква Благовіщення при 1206 Valley Rd. (US Route 611) Melrose Park, PA. 19027 буде місцем відправ.

Зацікавлені можуть звернутися до Роми Гайди (203) 261-4530, за додатковими інформаціями.

ПРАВИЛЬНИЙ ТЕЛЕФОН

У повідомленні про адреси і телефони телестанції Сі-Бі-Ес слід поправити телефон програми „60 хвилин" на (212) 975-2006. — Ред.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ

У Відні...

(Закінчення зі стор. 1)

Людмила Виноградова, завідуюча сектором у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитячого віку в Кабінеті Міністрів, і Елла Лібанова, завідуюча Відділом реґіональних, демоекономічних проблем. Усі ці три українки заступали проблеми української жінки, а голова делеґації виголосила окреме слово, в якому представила дійсний стан жінок в сьогоднішній Україні та великі проблеми, перед якими вони стоять.

В нарадах неурядових організацій взяли участь три представниці України — Олександра Руднева, професор права Української Академії Права у Харкові і президент Центру Жіночих Студій у Харкові, Анна Сьомина, що очолює організацію „Мама 86", і Татяна Захарова, голова Всеукраїнської Федерації Багатодітних Родин. Крім того нарадам прислухувалася журналістка Оксана Куц, що заступає програми Канадського бюра технічної допомоги в Києві. Усі вони брали активну участь у засіданнях та дружньо. співпрацювали із делеґаткою СФУЖО О. Ставничою.

Як вже було підкреслено, напрям конференції ООН у Відні із представниками урядів мав іти у справі ролі жінки в економіці, але неурядові організації у своїх нарадах висунули ряд інших постулятів в окремому меморандумі, де доповнили цю проблему ролею жінок в політиці, у мілітарних конфліктах, роззброєнні, брутальності у відношенні до жінок, прав народин, здоров'я, освіти. В тому напрямі вони внесли рекомендації до уряду, що нараджувалися цілий тиждень у Відні.

Окреме письмо виготовили жінки із народів Сходу, в тому України, яке підписала, солідаризуючись із ними вповні, делегатка СФУЖО, в якому підкреслено брак доступу жінок до рішень держав у важливих справах, конечність визнання ролі жінки в економіці і брак визнання жіночих прав, як підставових людських прав і прав на людську гідність. Крім того окреме звернення СФУЖО до усіх урядів, виготовлене англійською мовою роздали усім представникам і організаціям.

Хоча ціла конференція склинана ООН у Відні була для справ жінок, деякі делеґації мали представників чоловічого роду, як наприклад, делеґації Білорусі, Китаю, Мехіко і Ірану.

О. Ставнича у своїх цікавих інформаціях підкреслює важливість участи жінок з Уряду України, як його представниць, як також жінок з неурядових організацій та співпраці між ними і представницею СФУЖО. Слід відмітити, що у трьох днях конференцій неурядових організацій брало участь 1,700 різних представників із 54 держав, Азії, Балкану, Центральної Европи, Східньої Европи, північних країн, Північної Америки і Західньої Европи.

Численні зустрічі і контакти, які українська представниця жіночих організацій діяспори могла нав'язати, а зокрема співпраця із представницями української держави, були незвичайно корисні і на майбутнє конечно потрібна є участь представниць зорганізованого українського жіноцтва в більшій кількості для можливости ширших зв'язків з іншими учасниками.

Ця перша конференція світового маштабу для підготови конґресу у Китаї, це лише частина цих зустрічей, що вже були, або будуть на тему сьогоднішньої ролі статусу жінки у світі і впливу економічного стану на її життя і родини.

НОВІ КНИЖКИ З УКРАЇНИ

ВІН -- З КОГОРТИ ВОЖДІВ. -- Київ: Дніпро, 1994. -- $5.00
До книжки увійшли кращі конкурсні праці про дореволюційну діяльність Симона Петлюри.

Жуковецька В. СЛУЖИ УКРАЇНІ. - Київ: Веселка, 1994. - 48 с. $3.00
Оповідання та казки, що вчать дітей любити Україну.

Танюк Л. ХТО З'ЇВ МОЄ М'ЯСО? -- Дрогобич: Відродження, 1994 -- 432 с. $18.00
Автор знайомить читачів із своєю розвідкою про корупцію серед урядовців України, наводить приклади економічних злочинів на підставі офіційних документів.

Бортняк А. НУ ЩО Б, ЗДАВАЛОСЯ, СЛОВА... -- Київ: Укр. письменник, 1994. - 60 с. $8.00
Бесіди про культуру української мови, про необхідність дотримання її норм, призабутих за часів русифікації. Наведено приклади правильної вимови.

Рябий М. ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА... - Київ: Укр. письменник, 1994. - 284 с. $15.00
Роман присвячено подіям в Україні в 1918-1920 роках. Берестейська угода, крах Української Центральної Ради, проголошення гетьманату, повстання проти гетьмана Петра Скоропадського, в'їзд Директорії на чолі з Винниченком до Києва -- все знайшло своє місце на сторінках цього твору.

Малик В. ЧУМАЦЬКИЙ ШЛЯХ. -- Київ: Укр. письменник, 1993. -- 284 с. $20.00
Історико-пригодницький роман розповідає про життя і пригоди чумаків -- селян, котрі в давні часи їздили добувати сіль. Головний герой роману, вирушивши в одну з таких подорожей, потрапляє до турецького полону, а згодом вирвавшись з нього, береться за зброю, щоб взяти участь у війні з Туреччиною.

Міщенко Д. БУНТІВНИЙ КНЯЗЬ. -- Київ: Український письменник, 1993. -- 304 с. $20.00
Роман відтворює перипетії так званого литовського періоду в історії України, складні взаємини між московськими князівствами, Литвою та Кримським ханством, а також між Україною та Литвою. Всі ці політичні обставини створили передумову для початку національно-визвольної війни під проводом князя Данила Галицького.

Мушкетик Ю. ГЕТЬМАНСЬКИЙ СКАРБ. -- Київ: Спалах, 1993. -- 430 с. $30.00
Історичний роман, основою якого є розповідь про зникнення скарбу наказного гетьмана Павла Полуботка. Життя гетьмана, сповнене трагізму і боротьби за визволення України, показане очима молодого козака Івана Сулими.

Лупій О. ПАДІННЯ ДАВНЬОЇ СТОЛИЦІ. -- Київ: Укр. письменник, 1991. -- 400 с. $15.00
Роман розповідає про трагічні події XIII століття у Київському та Галицько-Волинському князівствах. Серед головних героїв -- князі Данило Галицький, Василько Волинський, Михайло Чернігівський, хан Батий, угорський король Бела IV. Широко висвітлено прагнення українських князів створити коаліцію проти монголо-татарського нашестя. Роман відзначений Державною премією України ім. Т. Шевченка у 1994 році.

ТИСЯЧА І ОДНА УСМІШКА. -- Київ: Укр. письменник, 1994. -- 236 с. $14.00
Зібрано анекдоти, жарти, дотепи, усмішки, гумористичні замальовки з натури.

Колесник С. КУДИ ПЛИВЕ ЕСКАДРА? -- Київ: Укр. письменник, 1994. -- 94 с. $8.00
Нарис-памфлет про події, пов'язані з проблемами Чорноморської фльоти.

Петлюра С. СТАТТІ. -- Київ: Дніпро, 1994. -- 325 с. $10.00
Найяскравіші літературно-критичні та історико-культурологічні статті відомого політичного діяча.

БОЯН. ПОЕЗІЯ '93. -- Київ: Укр. письменник, 1993. -- 206 с. $9.00
Збірник віддзеркалює стан української поезії сьогодні. Увійшли твори як відомих (І. Дзюба, В. Терен, В. Шовкошитний та ін.), так і молодих (В. Пахаренко, О. Галете, Л. Мовчун та ін.) поетів.

Котляревський І. ЕНЕЇДА. Малоформатне кишенькове видання. -- Київ: Україна, 1994. -- 429 с. $4.00

Хвильовий Микола. УКРАЇНА ЧИ МАЛОРОСІЯ? -- Київ: Смолоскип, 1993. -- 290 с. $16.00
До збірника увійшли відомі памфлети „Камо грядеши?", „Думки проти течії", „Україна чи Малоросія?", „Апологети писаризму". Письменник закликає до орієнтації на духовну Европу, на клясичні зразки світової художньої творчости, виступає проти культурного епігонства.

Чемерис В. ФОРТЕЦЯ НА БОРИСФЕНІ. -- Київ: Укр. письменник, 1993. -- 462 с. $26.00
Новий роман присвячений подіям на Придністров'ї, коли гетьман Іван Сулима із запорожцями захопив Кодацьку фортецю. Значна увага приділена битві під Кумейками.

УКРАЇНСЬКА МИНУВШИНА. Іл. етн. довідник. -- Київ: Либідь, 1994. - 256 с. $21.50
Ця книга -- своєрідна енциклопедія традиційної культури та побуту українців. Стислі, але місткі відомості про забуті способи ведення господарства, хатнє начиння, народну моду, кулінарію, медицину, звичаї та обряди, демонологію тощо розміщені за зручним для читача тематично-абетковим принципом і супроводжуються оригінальними ілюстраціями.

Костенко Л. ВИБРАНЕ. -- Київ: Дніпро, 1989. -- 559 с. $20.00
До книги увійшли твори опубліковані впродовж останніх десятиліть, вірші із збірок „Зоряний інтеграл" (1963) та „Княжа гора" (1972), які свого часу не друкувалися, а також найновіші вірші, що склали розділ "Інкрустації".

Чемерис Б. ПРЕЗИДЕНТ. -- Київ: Свенас, 1994. -- 422 с., фотоілюст-рації. $30.00
Роман-есей на широкому документальному матеріялі, розповідає про колишнього Президента України Леоніда Кравчука. Книжка побачила світ за місяць до його переобрання і розповідає про життєвий та політичний шлях Кравчука, про непрості кроки суверенної України до утвердження своєї державности. Значна увага приділена особистому життю Президента, його ілюструють фотоматеріяли з сімейного альбому родини Кравчуків.

Носаль І. ВІД РОСЛИНИ ДО ЛЮДИНИ. -- Київ: Веселка, 1993. -- 606 с. $21.50
Розповідь про лікувальні та цілющі рослини України.

Ціни подано з платою за пересилку.
Чек або грошовий переказ просимо присилати на адресу:
SVOBODA BOOKSTORE, 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302
Мешканців Ню Джерзі просимо додати 6% податку.